

*100-річному Ювілею
Гідрометеорологічної Служби
України присвячується*

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

ДРУГОГО ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ГІДРОМЕТЕОРОЛОГІЧНОГО З'ЇЗДУ

Одеса, Україна

7-9 жовтня 2021 року

Український
гідрометеорологічний центр

Український
гідрометеорологічний
інститут

Гідрометеорологічний центр
Чорного та Азовського морів

МІНІСТЕРСТВО НАУКИ І ОСВІТИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ДРУГИЙ ВСЕУКАЇНСЬКИЙ ГІДРОМЕТЕОРОЛОГІЧНИЙ З'ЇЗД

7-9 жовтня 2021

Одеса, Україна

Тези доповідей

Одеса

Одеський державний екологічний університет

2021

УДК 551.46+551.5+556

T29

T29 Другий Всеукраїнський гідрометеорологічний з'їзд: тези доповідей.
Одеса: Одеський державний екологічний університет. 242 с.

ISBN 978-966-186-163-2

В збірнику представлено тези доповідей Другого Всеукраїнського гідрометеорологічного з'їзду, метою якого є обговорення основних наукових, прикладних та виробничих проблем у сфері гідрометеорологічної діяльності для забезпечення сталого економічного та соціального розвитку України в умовах зміни клімату.

Тексти надісланих тез доповідей редакцією не коригуються і друкуються в авторській редакції.

У к л а д а ч і:

*Грушевський О.М., к.геогр.н., доц., Докус А.О., к.геогр.н., ст.викл.,
Катинська І.В., к.геогр.н., ст. викл., Костюкевич Т.К., к.геогр.н., доц.,
Мирза К.Л., асп., Прокоф'єв О.М., к.геогр.н.,
П'ятакова В.Ф., асп., Хоменко І.А., к.геогр.н., доц.*

ISBN 978-966-186-163-2

© Одеський державний екологічний університет, 2021

СЕКЦІЯ "МЕТЕОРОЛОГІЯ"	141
<i>Агайар Е.В.</i> Сучасні підходи до спеціалізованих прогнозів погоди....	142
<i>Аксюк О.М.</i> Інформаційно-аналітична система «Стратиграфія та фізико-механічні властивості снігового покриву».....	144
<i>Балабух В.О., Орещенко А.В., Ягодинець С.М.</i> Надзвичайна пожежна небезпека за умов погоди у вересні-жовтні 2020 р у Луганській області: причини та наслідки.....	147
<i>Балабух В.О.</i> Ефективність врахування кількості опадів та швидкості вітру при оцінці природної пожежної небезпеки за метеорологічними умовами.....	149
<i>Балабух В.О.</i> Вплив водно-фізичних властивостей ґрунтів та диференційованої кількості опадів на природну пожежну небезпеку за метеорологічними умовами.....	151
<i>Большаков В.Н., Ситов В.Н., Мартинюк М.О., Соколов Е.В.</i> Простий метод визначення прозорості атмосфери.....	153
<i>Волошин В.Г., Степаненко С.М., Куршина В.Ю.</i> Визначення швидкості вітру на верхній межі граничного шару за даними приземних метеорологічних спостережень.....	155
<i>Грушевський О.М., Мансарлійський В.Ф., Міщенко Н.М., Яцишен А.О.</i> Про спосіб адаптації прогнозу туману до місцевих умов	157
<i>Густенко О.С., Хоменко І.А.</i> Умови утворення туманів і суцільної низької хмарності аеропорту Одеса.....	159
<i>Доніч О.А.</i> Метеорологічна вразливість території України у 2010-2019 рр. за матеріалами центральної геофізичної обсерваторії імені Бориса Срезневського.....	161
<i>Заболотна О., Кривобок О., Кривошеїн О.</i> Моніторинг кількості опадів за супутниковими даними для території України.....	164
<i>Козленко Т.В., Комісар К.М.</i> Особливості прогнозування метеорологічних умов забруднення атмосферного повітря на значній території.....	166
<i>Коман М.М.</i> Можливість використання системи грозопеленгації для виявлення граду.....	168
<i>Міщенко Н.М., Мансарлійський В.Ф., Грушевський О.М.</i> Визначення інформативності індексу <i>SARF</i> з урахуванням часової еволюції енергії нестійкості атмосфери при формуванні конвективних штормів	170
<i>Надточій Л.М., Дворецька І.В., Баштаннік М.П.</i> вплив метеорологічних характеристик на рівні забруднення атмосферного повітря діоксидом азоту в містах України.....	172
<i>Недострелова Л.В., Чумаченко В.В., Чаленко В.В.</i> Сучасні тенденції у формуванні небезпечних явищ на Півдні України.....	174
<i>Олійник Р.В., Костирко І.О., Карєвіна К.В.</i> Просторово-часове прогнозування суховію на основі Гаусового процесу.....	176

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ФОРМУВАННІ НЕБЕЗПЕЧНИХ ЯВИЩ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ

Недострелова Л.В., к. геогр.н., доц.
Чумаченко В.В., асп., Чаленко В.В. маг.

Одеський державний екологічний університет

Розвиток багатьох галузей економіки, проектування та будівництво міст, народногосподарських і житлових об'єктів, шляхів сполучення, ліній зв'язку і електропередач, аеродромів, курортів, зон відпочинку і туризму вимагають цілеспрямованого врахування погодних і кліматичних ресурсів. Не існує такої галузі економіки, яка б прямо або опосередковано, постійно або частково не зазнавала впливу гідрометеорологічних факторів, хоча ступінь такого впливу різна. Все залежить від рівня організації виробництва конкретного об'єкта, який піддається впливу погодних умов, і засобів, доступних споживачу для протидії їм. Гідрометеорологічне забезпечення економіки сприяє найбільш вигідному застосуванню метеорологічних відомостей при вирішенні виробничих задач і прийнятті захисних засобів при виникненні несприятливих явищ погоди [1].

Гроза є найбільш небезпечним явищем погоди. Немає ні однієї галузі господарства, яку не цікавила б можливість виникнення грози, оскільки з нею пов'язані сильні електричні розряди, інтенсивні зливові опади, град, шквалисте посилення вітру тощо [1, 2]. Проблеми виникають при значних відхиленнях гідрометеорологічних умов від норми, а також при виникненні аномальних явищ погоди. У річному розрізі найбільше надзвичайних ситуацій доводиться на осінні і зимові місяці, а в літній період – на липень, в період самої активної грозової діяльності, коли спостерігаються сильні зливи, грози, шквали, смерчі, град – явища, що мають велику руйнівну силу. Останнім часом багато уваги приділяється зміні клімату. В Україні існує велика кількість наукових праць, що досліджують зміни температури повітря, кількості опадів, радіаційного режиму, тощо. Але важливим науковим питанням також є зміни хмарності та явищ, що з ними пов'язані. Дослідження тенденцій в грозовій діяльності і циркуляційних процесів, що її обумовлюють, мають великий науковий та практичний інтерес [3]. В якості вихідної інформації для дослідження використовувалися дані щоденних спостережень за атмосферними явищами на метеостанціях Одеса, Херсон та Миколаїв за період дослідження 2005-2020 роки. Протягом періоду дослідження найбільшу кількість гроз виявлено на метеостанції Миколаїв. Річний хід з найменшими значеннями визначено на метеостанції Херсон. Багаторічна мінливість грозової активності над регіоном дослідження має коливальний характер. Аналіз сезонного розподілу грозоутворень показує, що гроза формується у всі сезони року. Виключенням є станція Херсон, де взимку грози не спостерігалися. Максимальну кількість випадків зафіксовано

влітку. Найбільш інтенсивно процеси грозоутворення відбуваються в літні місяці, а саме – в червні і липні.

Тумани відносяться до числа явищ погоди, що є особливо небезпечними для руху всіх видів транспорту. Керування автомобілем в умовах туману вимагає ще більшого досвіду, ніж у дощ. Іноді туман буває таким сильним і створює таку велику небезпеку, що необхідно перервати рух і терпляче чекати зміни погоди. Туман створює небезпечні дорожні умови. В аваріях під час туману беруть участь десятки автомобілів, гинуть та отримують травми велика кількість людей. Туман сильно зменшує зону видимості, сприяє обману зору, ускладнює орієнтування. Він спотворює сприйняття швидкості транспортних засобів і відстань до предметів. Наявність туману сильно ускладнює чи робить неможливими зліт та посадку літаків, ускладнює роботу повітряного та автомобільного транспорту, збільшує небезпеку руху на дорогах. Тому дослідження кількості днів з туманами, їх повторюваності, умов їх утворення було і є досить актуальним[1, 2, 4]. Вхідними даними для дослідження є щоденні спостереження за атмосферними явищами на метеорологічних станціях Миколаїв, Херсон, Одеса за період 2011-2020 роки. За період дослідження на півдні України виявлено 1098 днів з туманами: в Миколаєві – 422, в Херсоні спостерігалось 363 і найменшу кількість визначено в Одесі – 313 днів за 10-річний період. В річному ході найбільшу кількість днів зафіксовано в 2014 році – це 143 дні. Велика кількість має місце в 2019 і 2013 роках – 133 й 131 день відповідно. Мінімум визначено в 2011 році, що становить 85 днів. Для сезонного розподілу притаманний максимум взимку – 546 днів. Восени і весною зафіксовано 288 та 243 випадки відповідно. Сезон, в якому спостерігається мінімум даного показника – літо. Кількість днів з туманами влітку становить 21 випадок. Розподіл днів з туманами по місяцях показує, що сумарна кількість по станціях в січні і грудні становить 35 % від загальної кількості днів з туманами за 10-річний період. Мінімум днів спостерігається в літні місяці. На станції Херсон за період 2011-2020 рр. в серпні не виявлено жодного дня з туманами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Івус Г.П. Спеціалізовані прогнози погоди: Підручник. Одеса. 2010. 407 с.
2. Школьний Є.П. Фізика атмосфери: Підручник. К.: КНТ, 2007. 486 с.
3. Чумаченко В.В., Недострелова Л.В. Часовий розподіл грозоутворень над Одесою. Гідрологія, гідрохімія і гідроекологія. Періодичний науковий збірник. № 3(54). Київ, 2019. С. 164-166.
4. Чаленко В.В., Недострелова Л.В. Аналіз кількості днів з туманами на півдні України. Збірник статей за матеріалами студентської наукової конференції ОДЕКУ. Одеса, 2021. С. 433-436.

Наукове електронне видання

**ДРУГИЙ ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ
ГІДРОМЕТЕОРОЛОГІЧНИЙ З'ЇЗД**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

7-9 жовтня 2021 Одеса, Україна

Видавець і виготовлювач

Одеський державний екологічний університет вул. Львівська, 15, м. Одеса, 65016

тел./факс: (0482) 32-67-35

E-mail: info@odeku.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 5242 від 08.11.2016